

Biodynaaminen yhdistys – Biodynamiska föreningen ry
Uudenmaankatu 25 A4
00120 Helsinki
info@biodyn.fi

päivämäärä
30.9.2015

Dnro
YM028:00/2011

Ympäristöministeriö

viite: Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)

Asia: Lausunto asetuksen muuttamisesta

Arvoisat asianosaiset

Biodynaaminen yhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ko. asetusluonnoksesta.

Esitetyt muutokset ovat kannatettavia ja tervehdimme niitä ilolla. Emme näe, että muutokset aiheuttaisivat suuria ympäristövaikutuksia.

Haluamme kuitenkin ottaa kantaa myös asetusluonnokseen kokonaisuudessaan.

Nitraattidirektiivin ja sen täytäntöön panemiseksi tarkoitetun asetuksen päämäärästä olemme yhtä mieltä. Myös biodynaamiset viljelijät pyrkivät suojelemaan luontoa ja vesistöjä tuottaessaan mahdollisimman korkealaatuista ravintoa ihmisille ja eläimille. Muun muassa ravinteiden suhteen omavaraisuuteen pyrkiminen on eräs lähtökohdista.

Asetusta lukiessa alkaa kuitenkin ihmettelemään, onko biodynaamisten viljelijöiden perinteinen lannanhoitomenetelmä lähtökohtaisesti vastoin asetusta. Tiloilla on joko yleensä kuivikepohja tai kuivikelantamenetelmä sekä lannan ravinteiden talteen ottamiseksi että eläinten hyvinvoinnin takia. Rungas kuivitus parantaa eläinten elämänlaatua.

Pihaton kuivikepohja tai lantalaan kerätty kuivitettu lanta, joka on jo alkanut kompostoitumaan, kootaan tilasta riippuen loppukesästä tai myös jo sisäruokintakauden aikana aumaksi, jossa se siirrettäessä tapahtuvan sekoittamisen jälkeen jatkaa kompostoitumistaan maaperän humusta lisääväksi lannoitteeksi ja maanparannusaineeksi. Yleensä auma rakennetaan levitettävän lohkon läheisyyteen ja peitetään. Se levitetään kylvötoiden yhteydessä, yleensä keväällä. Kompostiauman rakentaminen tällöin tuo monia etuja. Kompostoituvaa lantaa voidaan siirtää kuivana aikana ja keväällä komposti on lähempänä peltoa, jolle se levitetään. Tämä myös vähentää työtä ja säästää aikaa merkittävästi. Tilakeskuksesta asti kuljetettava komposti jäisi kevätkiireissä helposti levittämättä. Asetuksessa kyseessä olevaa toimintaa nimitetään kuitenkin toimimiseksi poikkeustilanteessa, mitä se ei biodynaamisessa viljelyssä suinkaan ole, vaan huolellista lannan- ja maanhoitoa.

Yksityiskohtaisempi tarkastelu:

5 § ja lantalavaatimus koskee tilaa, joka tuottaa lantaa ts. kotieläintilaa ja tilaa, joka vastaanottaa sitä enemmän kuin 4 viikon sisällä levittää. Kokokriteerit ja erilaisia vähennyksiä mainitaan.

6 § koskee tilaa, joka vastaanottaa lantaa tai orgaanisia lannoitevalmisteita, ja sen lantala- ja varastointivaatimuksia. Se saa rakentaa varastoauaman pellolle (mutta ei kompostia), mikäli kuiva-ainepitoisuus on yli 30 %. Tilan omasta lannasta ei tässä pykälässä siis ole kyse, mikäli ymmärrämme oikein, koska ensimmäisessä lauseessa on vastaanottaa JA varastoi. Paitsi jos omista eläimistä kertyvää lantaa voi nimittää vastaanottamiseksi - lehmän lanta on maanviljelijän kulta, siinä mielessä lehmä kyllä antaa.

Emme ymmärrä, mikä ero ympäristön ja vesien suojelun suhteen on vastaanotetun ja oman lannan välillä, jos kokonaismäärää kuitenkin rajoitetaan. Oma kuivalantaa saisi aumata vain poikkeustapauksessa (8§).

Aumaa pitää myös nimittää varastoksi. Tämä käsite viittaa kuolleeseen materiaan, joka ei juuri muutu varastoinnin aikana. Kun kuivalantaa liikutellaan paikasta toiseen, on kyse tämän elävän aineksen kohdalla kuitenkin prosessista, joka on kompostoitumista tai jälkikompostoitumista, mikäli auman olosuhteet sen sallivat eli kosteutta ja happea on riittävästi. Tällöin olisi oikein nimittää sitä kompostiksi tai vähintään jälkikompostiksi, mikäli aumattu lanta on sen verran vanhaa, että muuntuminen on jo alkanut.

7 § kertoo, että kompostoituminen tulee tapahtua vesitiiviissä ympäristössä. Tällöin tulisi olla selvää, että myös kuivikepohjapihatossa ja kuivikelantalassa tapahtuu asetuksen tarkoittamaa kompostoitumista, koska lantaa kuormattaessa selvästi näkee, että lanta ja kuivikkeet ovat alkaneet prosessoitumaan, jos olosuhteet sen sallivat (vrt. lampaanlanta). Jälkikypsytyssauma sallitaan, mutta tässä ei määritellä sitä, onko kyse omasta vai toisten lannasta.

8 § on em. poikkeuspykälä, jonka avulla jälkikypsytyssauman rakentaminen on sallittua, mutta koska kyse on poikkeuksesta, voivat kuntien viranomaiset tulkita, ettei näin saa tehdä säännönmukaisesti. Syy saa olla tällöin (edelleen poikkeuksena) työtekeminen, mutta ei esimerkiksi maan rakenteen parantamiseen liittyvä, joka on biodynaamikkojen tavoite. Työn säästäminen tulee siinä samalla.

10 § momentti 4 kertoo, että levitysaikana voi tehdä auman pellolle 4 viikkoa ennen levitystä. Tämä ei tilan oman lannan suhteen ole järkevää. Ko. 4 viikkoa on juuri se aika, jolloin odotetaan peltojen kuivumista, ei silloin mennä koneella pellolle eikä sen laidalle, jotta pelto ei tiivistyisi. Kuormaamistyö olisi myös kaksinkertainen.

Oletamme, että asetuksen tarkoitus on kuitenkin mahdollistaa tilan oman lannan käyttäminen ja sen jälkikompostoituminen pellolla ottaen huomioon, mitä pykälässä 6 muuten sanotaan.

Rakenteelliset vaatimukset ruokinta- ja juomapaikkojen suhteen on kovin epäselvä. Biodynaamisilla tiloilla laitumet vaihtuvat viljelykierron mukana, jolloin ruokinta ja juomapaikat voivat olla samassa paikassa muutaman vuoden. Sitten pelto muokataan ja tilalle tulee uusi kasvi vähintään muutamaksi vuodeksi. Ovatko nämä pysyviä ruokinta- ja juomapaikkoja?

Olemme myös sitä mieltä, että kasvillisuuden peitossa oleville kalteville pelloille tulisi voida antaa kompostia esimerkiksi laitumien kasvua parantamaan.

Ehdotamme seuraavia muutoksia:

6 § Pakkaamattomien orgaanisten lannoite-valmisteiden varastointi

2 momentti:

Orgaanista lannoitevalmistetta, jonka kuiva-ainepitoisuus on vähintään 30 prosenttia, voidaan myös varastoida aumassa. **Tämä koskee myös jälkikompostointia.**

7 momentti (viimeinen lause):

Mitä edellä 1 — 6 momentissa säädetään orgaanisten lannoitevalmisteiden vastaanottamisesta ja varastoinnista koskee myös **tilan omaa ja** tilalle vastaanotettavaa kuivalantaa, jonka kuiva-ainepitoisuus on vähintään 30 prosenttia.

7 § Rakenteelliset vaatimukset

Kuivikepohjassa ja lantalassa tapahtuvan kompostoitumisen lisäämiseksi tekstiin emme osaa antaa mitään valmista ehdotusta. Näin on myös ruokinta- ja juomapaikkojen suhteen.

8 § Kuivalannan varastointi poikkeustilanteessa

Ei yksilöityä ehdotusta lauseen muokkauksesta, ks. edellä mainittu 7§.

10 § Lannoitteiden käyttö

Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty. Kalteville peltolohkon osille levitettävät muut lannat ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan kahdentoista tunnin sisällä levityksestä **paitsi silloin, kun levitys tapahtuu kasvustoon.**

Muita huomioita

Mahtaako asetuksesta henkivä epäluulo kompostointia kohtaan juontaa juurensa ohjeistukseen vuodelta 2010, jossa mainitaan, että kompostointi saattaa ravinteet helpoliukoiseen tilaan:

"10.3 Kompostointi

Kompostoinnissa mikrobit hajottavat orgaanista ainesta hapellisissa olosuhteissa, jolloin syntyy lämpöä. Tämä nopeuttaa reaktiota ja hajoamisprosessia. Lämpöhuipun aikana saattaa haihtua huomattavia määriä ammoniakkia ja hiilidioksidia. Kuivalannan kompostointi vapauttaa orgaaniseen ainekseen sitoutuneita ravinteita (ja tekee lannan helpommin käsiteltäväksi ...) " *Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje Ympäristöhallinnon ohjeita 1 | 2010*

Näin ei ole. Kompostoituminen päin vastoin sitoo ravinteet orgaanisiin yhdisteisiin, joista ne vapautuvat vasta maan pieneliötoiminnan seurauksena. Huuhtoumisvaaraa ei näin ollen ole. Se, että kompostia on helpompi käsitellä pitää paikkansa -kuivike hajoaa, massa tulee tasalaatuisemmaksi ja haju häviää.

Biodynaamisilla tiloilla on yleensä nautakarjaa, joten keskitymme lausunnossamme siihen. Lampolan kuivikepohja on niin kuivaa, että se vaatii myös hieman sadevettä, jotta se alkaisi kompostoitumaan.

Meidän tietämyksemme mukaan kuivalannan varsinaisesta kompostoisemisestaan pellolla ei ole mitään vaaraa ympäristölle, jos kuiva-ainepitoisuus on vähintään 30 % ja 6 § ohjeita noudatetaan muuten, paitsi että peitto ei saa alkuvaiheessa olla tiivis, jotta kompostoinnissa alussa muodostuva vesihöyry pääsee haihtumaan tai tilanteesta riippuen saadaan kompostiin vähän sadevettä. Ulkopuolelta maata myöten virtaavien vesien pääsy kompostiin tulee tietysti estää.

Pirkko Okkonen
viljelyneuvoja

Ira Hellstén
Biodynaaminen yhdistys - Biodynamiska föreningen ry
puheenjohtaja